

1. [Z] art. 1206 kodeksu wynika, że w sprawie o uchylenie wyroku sądu polubownego kognicja sądu sprowadza się do rozpoznania skargi w granicach jej podstaw przytoczonych przez skarżącego (którymi mogą być okoliczności wymienione w § 1 tego artykułu), a poza tym – jak stanowi § 2 tego artykułu – sąd uchyla wyrok sądu polubownego jedynie w razie stwierdzenia, że 1) według ustawy spór nie może być rozstrzygnięty przez sąd polubowny, 2) wyrok sądu polubownego jest sprzeczny z podstawowymi zasadami porządku prawnego Rzeczypospolitej Polskiej (klauzula porządku publicznego).

2. Podstawy skargi o wznowienie postępowania o uchylenie wyroku sądu polubownego mogą dotyczyć tylko tego, a nie żadnego innego postępowania, w szczególności nie mogą dotyczyć ani postępowania o stwierdzenie wykonalności wyroku sądu polubownego i nadanie mu klauzuli wykonalności, ani postępowania przed sądem polubownym.

3. Dopuszczenie (...) dokonywania przez sąd oceny zgodności wyroku sądu polubownego z podstawowymi zasadami porządku prawnego na podstawie faktów lub dowodów nieznanymi sądowi polubownemu w sposób niedopuszczalny rozszerzałoby wąsko określone przez ustawę granice przyznanej sądowi kontroli wyroku sądu polubownego. Możliwość powołania się dopiero w postępowaniu o uchylenie wyroku sądu polubownego na nowe fakty lub dowody mogące mieć wpływ na wynik sprawy rozstrzyganej tym wyrokiem (w rezultacie jego oceny w świetle klauzuli porządku publicznego) czyniłoby z tego postępowania nieznaną ustawie procesowej postępowanie zbliżone do postępowania o wznowienie postępowania zakończonego wyrokiem sądu polubownego.

**Postanowienie Sądu Najwyższego
z dnia 12 października 2007 r.
V CZ 91/07**

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Józef Frąckowiak (przewodniczący)

SSN Marek Sychowicz (sprawozdawca)

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie ze skargi „M.” S. K. Sp. z o.o. w S. o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 29 grudnia 2006 r., w sprawie ze skargi „M.” S. K. Sp. z o.o. w S. z udziałem D. Sp. z o.o. we W. i Krystynie G. o uchylenie wyroku sądu polubownego, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 12 października 2007 r., zażalenia skarżącego na postanowienie Sądu Apelacyjnego w K. z dnia 21 czerwca 2007 r.,

oddala zażalenie.

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 21 czerwca 2007 r. Sąd Apelacyjny w K. odrzucił skargę wniesioną przez Spółkę z o.o. w S. „M.” S. K. od prawomocnego wyroku tego Sądu z dnia 29 grudnia 2006 r., którym oddalona została apelacja tej Spółki od wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 6 lipca 2006 r., oddalającego skargę tej Spółki o uchylenie wyroku sądu polubownego z dnia 14 grudnia 2005 r., którym zasądzona została od tej Spółki na rzecz Spółki z o.o. D. kwota 458.537,33 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 1 czerwca 2005 r. oraz kosztami postępowania.

Jako podstawy skargi o wznowienie postępowania skarżąca powołała: 1) pozbawienie możliwości działania w postępowaniu o stwierdzenie wykonalności wyroku sądu polubownego i nadanie mu klauzuli wykonalności (art. 401 pkt 2 k.p.c.), 2) oparcie wyroku sądu polubownego na dokumencie podrobionym lub przerobionym (art. 403 § 1 pkt 1 k.p.c.) i 3) późniejsze wykrycie nowych faktów i dowodów co do okoliczności objętych wyrokiem sądu polubownego (art. 403 § 2 k.p.c.) Odrzucenie skargi Sąd Apelacyjny uzasadnił nieoparciem jej na ustawowych podstawach wznowienia (art. 410 § 1 k.p.c.).

W zażaleniu na postanowienie wymienione na wstępie Spółka „M.” zarzuciła naruszenie art. 403 § 1 pkt 1 i art. 403 § 2 k.p.c. przez ich błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie oraz uznanie, że przepisy te nie uzasadniają wznowienia postępowania. Wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia i wznowienie postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Rację ma skarżąca, że dla wykazania – jako podstawy wznowienia postępowania – iż wyrok został oparty na dokumencie podrobionym lub przerobionym (art. 403 § 1 pkt 1 k.p.c.), nie jest konieczne stwierdzenie fałszu dokumentu prawomocnym wyrokiem skazującym. Wprawdzie pożądane jest, żeby stwierdzony on został takim wyrokiem, ale nie jest to konieczne. Dopuszczalne jest ustalenie podrobienia lub przerobienia dokumentu w ramach wznowianego postępowania (orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 14 czerwca 1963 r., II CZ 63/63, NP 1965, nr 6, s. 709). Jedynie żądanie wznowienia postępowania na tej podstawie, że wyrok został uzyskany za pomocą przestępstwa (art. 403 § 1 pkt 2 k.p.c.), jest możliwe tylko wówczas, gdy fakt popełnienia przestępstwa zostanie stwierdzony prawomocnym wyrokiem skazującym, chyba że postępowanie karne nie może być wszczęte lub że zostało umorzone z innych przyczyn niż brak dowodów (art. 404 k.p.c.).

Sąd Apelacyjny trafnie jednakże uznał, że skarżąca nie wykazała, iż zachodzi podstawa wznowienia postępowania polegająca na oparciu wyroku na dokumencie podrobionym lub przerobionym.

Podrobienie dokumentu to sporządzenie go przez inną osobę niż ta, która występuje jako jego autor. Przerobienie dokumentu polega zaś na dokonaniu zmian w jego treści po powstaniu dokumentu. Tymczasem skarżąca upatruje podrobienia lub przerobienia dokumentów, na których oparty został wyrok sądu polubownego, w tym, że stwierdzają one istnienie nieprawdziwych, jej zdaniem, faktów i okoliczności. Nie jest to ani podrobienie, ani przerobienie dokumentu w rozumieniu art. 403 § 1 pkt 1 k.p.c. Nie jest też – co błędnie utrzymuje skarżąca – takim podrobieniem lub przerobieniem dokumentu posłużenie się przez powódkę dokumentem (umową cesji wierzytelności z dnia 21 października 2004 r.) bez wymienionego w nim załącznika (załącznika nr 1, wymienionego w § 2 ust. 2 umowy). W takim wypadku dokument nie zostaje bowiem zmieniony przez usunięcie z niego jego części lub przez zniekształcenie jego treści; treść i forma dokumentu pozostają nienaruszone.

Wbrew przekonaniu skarżącej Sąd Apelacyjny trafnie także uznał, że załącznik nr 1 do umowy cesji wierzytelności z dnia 21 października 2004 r., który wskazany został w skardze o wznowienie postępowania jako nowy dowód w rozumieniu art. 403 § 2 k.p.c., nie jest takim dowodem. Należy powtórzyć, za Sądem Apelacyjnym, że to, iż skarżąca nie знаła treści załącznika nr 1 nie oznacza, że nie wiedziała o jego istnieniu. O jego istnieniu, jako o dokumencie wymienionym w § 2 ust. 2 umowy cesji z dnia 21 października 2004 r., skarżąca

wiedziała, co wynika chociażby z faktu, że umowa ta została dołączona już do pozwu złożonego w sądzie polubownym. Zapoznanie się z jego treścią – i powołanie go jako dowodu w sprawie – zależało tylko od staranności skarżącej. Jej niedochowanie przez cały czas trwania postępowania przed sądem polubownym i postępowania w sprawie o uchylenie wyroku sądu polubownego jest okolicznością, która wyłącza możliwość przyjęcia, że doszło dopiero do „późniejszego wykrycia” tego dowodu.

Gdyby nawet zarzuty zażalenia okazały się zasadne, nie było podstaw do jego uwzględnienia.

Wprawdzie w obowiązującym kodeksie postępowania cywilnego nie ma przepisu odpowiadającego art. 714 tego kodeksu sprzed jego zmiany dokonanej ustawą z dnia 17 lutego 2006 r. (Dz.U. Nr 66, poz. 466), według którego sąd jest związany podstawami skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego, bierze jednak z urzędu pod rozwagę, czy wyrok nie uchybia praworządności lub dobrym obyczajom, ale **z art. 1206 kodeksu wynika, że w sprawie o uchylenie wyroku sądu polubownego kognicja sądu sprowadza się do rozpoznania skargi w granicach jej podstaw przytoczonych przez skarżącego (którymi mogą być okoliczności wymienione w § 1 tego artykułu), a poza tym – jak stanowi § 2 tego artykułu – sąd uchyla wyrok sądu polubownego jedynie w razie stwierdzenia, że 1) według ustawy spór nie może być rozstrzygnięty przez sąd polubowny, 2) wyrok sądu polubownego jest sprzeczny z podstawowymi zasadami porządku prawnego Rzeczypospolitej Polskiej (klauzula porządku publicznego).**

Ponieważ podstawami skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego wniesionej przez Spółkę „M.” były: 1) brak, w istocie utrata mocy zapisu na sąd polubowny (art. 1206 § 1 pkt 1 k.p.c.) wobec zawarcia przez strony umowy z dnia 6 stycznia 2005 r. i 2) pozbawienie pozwanej obrony swoich praw przed sądem polubownym (art. 1206 § 1 pkt 2 k.p.c.) ze względu na nieodroczenie rozprawy przed tym sądem mimo choroby pełnomocnika pozwanej, do sądu rozpoznającego skargę należało rozważenie, czy okoliczności w niej przytoczone wskazują na istnienie tych podstaw oraz czy według ustawy spór mógł być rozstrzygnięty przez sąd polubowny i czy wyrok sądu polubownego nie jest sprzeczny z podstawowymi zasadami porządku prawnego Rzeczypospolitej Polskiej.

Podstawy skargi o wznowienie postępowania o uchylenie wyroku sądu polubownego mogą dotyczyć tylko tego, a nie żadnego innego postępowania, w

szczególności nie mogą dotyczyć ani postępowania o stwierdzenie wykonalności wyroku sądu polubownego i nadanie mu klauzuli wykonalności, ani postępowania przed sądem polubownym. Z tego więc względu powołanie się przez skarżącą w skardze o wznowienie, jako na jej podstawie, na pozbawienie możliwości działania w postępowaniu o stwierdzenie wykonalności wyroku sądu polubownego i nadanie mu klauzuli wykonalności (art. 401 pkt 2 k.p.c.), na oparcie wyroku sądu polubownego na dokumencie podrobionym lub przerobionym (art. 403 § 1 pkt 1 k.p.c.) oraz na późniejsze wykrycie nowych faktów i dowodów, które mogły mieć wpływ na treść wyroku sądu polubownego (art. 403 § 2 k.p.c.), w sytuacji, gdy okoliczności, których dotyczą te podstawy nie były przedmiotem rozpoznania sądu w sprawie o uchylenie wyroku sądu polubownego z powodu nieobjęcia ich podstawami rozpoznawanej w tej sprawie skargi (art. 1206 § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.), nie jest powołaniem się na ustawowe podstawy wznowienia postępowania w sprawie o uchylenie wyroku sądu polubownego. Stwierdzenie to nie jest jednakże wystarczające i wymaga uzupełnienia.

Jak wynika z tego, co powiedziano wyżej, w sprawie o uchylenie wyroku sądu polubownego sąd, niezależnie od podstaw skargi, obowiązany jest z urzędu wziąć pod uwagę: 1) czy według ustawy spór mógł być rozstrzygnięty przez sąd polubowny i 2) czy wyrok sądu polubownego nie jest sprzeczny z podstawowymi zasadami porządku prawnego Rzeczypospolitej Polskiej. Należy zatem dodatkowo rozważyć, czy podstawą skargi o wznowienie postępowania w sprawie o uchylenie wyroku sądu polubownego może być późniejsze wykrycie nowych faktów lub dowodów, które mogły mieć wpływ na treść wyroku sądu polubownego, mając przy tym na uwadze to, czy fakty te i dowody mogły mieć znaczenie dla dokonywanej w sprawie o uchylenie wyroku sądu polubownego oceny, czy wyrok ten nie uchybia podstawowym zasadom porządku prawnego, a zatem czy nowe fakty i dowody mogły mieć wpływ na wynik sprawy o uchylenie wyroku sądu polubownego. Zagadnienie to dostrzegł Sąd Apelacyjny i trafnie je rozstrzygnął. Jak bowiem w zasadzie zgodnie przyjmuje się, to, czy wyrok sądu polubownego nie jest sprzeczny z podstawowymi zasadami porządku prawnego powinno wynikać z treści tego wyroku (np. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 8 lutego 1937 r., C III 1254/35, OSN 1938, poz. 44). **Dopuszczenie zaś dokonywania przez sąd oceny zgodności wyroku sądu polubownego z podstawowymi zasadami porządku prawnego na podstawie faktów lub dowodów nieznanymi sądowni polubownemu w sposób niedopuszczalny rozszerzałoby wąsko określone przez ustawę granice przyznanej sądowi kontroli wyroku sądu polubownego. Możliwość powołania się dopiero w postępowaniu o uchylenie wyroku sądu polubownego na nowe fakty lub dowody mogące mieć wpływ na**

wynik sprawy rozstrzyganej tym wyrokiem (w rezultacie jego oceny w świetle klauzuli porządku publicznego) czyniłoby z tego postępowania nieznanie ustawie procesowej postępowanie zbliżone do postępowania o wznowienie postępowania zakończonego wyrokiem sądu polubownego.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c., postanowił jak w sentencji.

Źródło: Biuro Studiów i Analiz Sądu Najwyższego